

**TÜRKİYE - TACİKİSTAN
HÜKÜMETLERARASI KARMA EKONOMİK KOMİSYONU
SEKİZİNCİ DÖNEM TOPLANTISI PROTOKOLÜ**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında 8 Nisan 1993 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması uyarınca teşkil edilen Türkiye – Tacikistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu (bundan sonra “Komisyon” olarak anılacaktır) Sekizinci Dönem Toplantısı 29-30 Kasım 2012 tarihleri arasında Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

Türk Heyetine Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin, Tacik Heyetine ise Tacikistan Cumhuriyeti Ekonomik Kalkınma ve Ticaret Bakanı Şarif Rahimzoda başkanlık etmişlerdir. Her iki ülke heyet üyeleri Ek-I ve Ek-II’de yer almaktadır.

Türkiye – Tacikistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu toplantısı, iki ülke arasındaki geleneksel kardeşlik ve dostluk ilişkileri yansıtılarak karşılıklı anlayış ve işbirliği havası içinde yürütülmüştür.

Taraflar, ticaret, yatırım, ekonomik, sanayi, tarım, enerji, ulaştırma, bilimsel ve teknik işbirliği alanları başta olmak üzere, iki ülke arasındaki uzun vadeli işbirliğini derinleştirerek daha da geliştirme arzusunda olduklarını vurgulamışlar ve görüşmeler sonucunda, aşağıdaki alanlarda ikili ilişkilerin daha da geliştirilmesi hususunda mutabakata varmışlardır:

1. Karma Ekonomik Komisyonu VII. Dönem Toplantısı Protokolü Kararlarının Uygulanması

1.1 Taraflar, Komisyonun Yedinci Dönem Toplantısı Protokolü’nde yer alan kararların büyük ölçüde hayata geçirildiğini memnuniyetle not etmişler, ortak çalışmaların devamını gerektiren konularda gerekli hassasiyetin gösterilmesini ve Protokol’de yer alan hususların yerine getirilmesinde işbirliğinin daha da geliştirilmesini kararlaştırmışlardır.

2. Yasal Çerçeve

2.1. Taraflar, iki ülke arasında 1996 yılında imzalanan ve 1998 yılında yürürlüğe giren Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma’nın yenilenmesi amacıyla 2013 yılında müzakerelere başlanmasını kararlaştırmışlardır.

2.2. Taraflar, iki ülke arasında, Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Alanında Düzenli İstişarelere Yönelik Bir Mekanizma Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı imzalanması hususunda mutabakata varmışlardır.

2.3. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı imzalanmasına yönelik çalışmaların en kısa zamanda sonuçlandırılması hususunda mutabık kalmışlardır.

2.4. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı arasında Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması imzalanmasına yönelik çalışmaların sonuçlandırılması hususunda anlaşmışlardır.

2.5. Taraflar, iki ülke bankacılık sistemleri ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi ve işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Tacikistan Milli Bankası arasında bir Mutabakat Zaptı imzalanmasına karar vermişlerdir.

2.6. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında gençlik, beden eğitimi ve spor alanında bir işbirliği anlaşmasının hazırlanmasına yönelik çalışmaların hızlandırılması hususunda anlaşmışlardır.

2.7. Taraflar, iki ülke KOBİ'lerini geliştirmek, desteklemek ve işbirliğini teşvik etmek amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Tacikistan Cumhuriyeti Devlet Yatırımlar ve Kamu Mülkiyeti İdaresi Komitesi arasında bir mutabakat zaptının imzalanmasına yönelik müzakerelerin başlatılmasını kararlaştırmışlardır.

2.8. Tacik Tarafı, bilimsel-tekniik işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla, Tacikistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) arasında İşbirliği Anlaşması taslağının değerlendirilmesininin hızlandırılmasını talep etmiştir.

2.9. Taraflar, Tacikistan Cumhurbaşkanı'nın 2012 yılı Aralık ayında Türkiye Cumhuriyeti'ni resmi ziyareti sırasında, Türk Standartlar Enstitüsü (TSE) ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Standardizasyon, Metroloji, Belgelendirme ve Ticaret Denetleme Ajansı (Tacikstandart) arasında Mutabakat Zaptının imzalanmasına yönelik çalışmaların sonuçlandırılmasının önemini vurgulamışlardır.

2.10. Taraflar, hidroenerji alanında işbirliği konusunda Türkiye'den TEMSAN Genel Müdürlüğü ile Tacikistan Cumhuriyeti Enerji ve Sanayi Bakanlığı arasında bir mutabakat zaptının sonuçlandırılması hususunda mutabık kalmışlardır.

3. Ticari ve Ekonomik İşbirliği

3.1. Taraflar, Türkiye ile Tacikistan arasındaki ticaret hacminde sağlanan artıştan duydukları memnuniyeti ifade ederek, ikili ticari ilişkilerin karşılıklı yarar esasında daha da artırılması ve çeşitlendirilmesi yönünde ortak çaba göstermeye devam edeceklerini beyan etmişlerdir.

Bu çerçevede Taraflar, karşılıklı ticaretin daha da geliştirilmesi amacıyla aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

- Tacikistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 2012 yılı Aralık ayında Türkiye'ye gerçekleştirecekleri ziyaret sırasında, Tacik Ticaret ve Yatırım Heyetinin düzenlenmesi,
- 2013-2014 yıllarında Türkiye'de yapılacak uluslararası fuarlara Alım Heyetlerinin düzenlenmesine destek olunması,
- 2013-2014 yıllarında Tacikistan'da yapılacak uluslararası fuarlara Türk firmalarının katılım ve ziyaretlerine destek olunması.

3.2. Taraflar, Tacikistan'ın Dünya Ticaret Örgütü'ne Katılımına İlişkin Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti arasında İkili Katılım Protokolü'nün imzalanmış olmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

3.3. Türk Tarafı, Tacikistan'ın Dünya Ticaret Örgütü üyeliği konusundaki desteğinin devam edeceğini vurgulamıştır.

4. Serbest Bölgeler Alanında İşbirliği

4.1. Taraflar, serbest bölgelerin geliştirilmesi ve bu alanda teknik destek sağlanmasına yönelik olarak her iki ülke serbest bölgeleri arasında işbirliğinin artırılması amacıyla seminerler düzenlenmesi, tecrübe teatisi ve Tacik uzmanların Türkiye'de ihtisaslarının artırılması için işbirliği yapılması hususunda mutabık kalmışlardır.

4.2. Taraflar, her iki ülke serbest bölgeleri arasında işbirliği yapmaya destek vermeyi kararlaştırmışlardır.

5. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kapsamında İşbirliği

5.1. Türk Tarafı, 2-3 Ekim 2012 tarihlerinde Ankara'da yapılan ECOTA (Economic Cooperation Organization Trade Agreement) İşbirliği Konseyi Toplantısı ile 13-16 Ekim 2012 tarihlerinde Bakü'de yapılan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Zirvesi'nde alınan kararlar doğrultusunda, ECOTA ekinde olan Menşe Protokolü'nü imzalama ve taviz listelerini sunma yolu ile Tacikistan'ın ECOTA tercihli ticaret sistemine katılması için çağrıda bulunmuş ve bu doğrultuda her türlü teknik desteği vermeye hazır olduğunu vurgulamıştır.

6. Yatırım Alanında İşbirliği

6.1. Taraflar, Türk ve Tacik firmalarının karşılıklı olarak Tacikistan ve Türkiye'de doğrudan yapacakları yatırımlara ve ortak girişimlerine destek verilmesi amacıyla, tanıtım faaliyetlerinin ve karşılıklı işadamlı heyetlerinin düzenlenmesi konusunda işbirliğinin yapılması hususlarında anlaşmışlardır.

6.2. Karşılıklı yatırımların geliştirilmesi ve her bir ülkedeki yatırım olanaklarının ve yatırımlara ilişkin sağlanan teşviklerin diğer ülkedeki yatırımcılara tanıtılması amacıyla Taraflar, Türkiye tarafından ilgili kurumlar olan T.C. Ekonomi Bakanlığı ve T.C. Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı ile Tacikistan tarafından ilgili kurumlar olan Tacikistan Cumhuriyeti Ekonomik Kalkınma ve Ticaret

Bakanlığı ve Tacikistan Cumhuriyeti Devlet Yatırımlar ve Kamu Mülkiyeti İdaresi Komitesi arasında işbirliği mekanizmalarının kurulmasının önemini vurgulamışlardır.

7. Sanayi Alanında İşbirliği

7.1. Taraflar, Türkiye ile Tacikistan arasındaki mevcut işbirliğinin daha da geliştirilebilmesini teminen aşağıdaki alanlarda işbirliği yapılmasını kararlaştırmışlardır:

- Tarım ürünlerinin işlenmesi ve paketlenmesi,
- Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri uygulamaları hakkında bilgi ve tecrübe paylaşımı,
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sanayi Tezleri Programı, sanayi alanlarında Ar-Ge Merkezlerinin kurulması, Teknogirişim Sermayesi Desteği konularında edinilen tecrübelerin paylaşımı,
- "Verimlilik" ve "temiz üretim" ile ilgili konularda işbirliği ve karşılıklı bilgi paylaşımı.

8. Enerji Alanında İşbirliği

8.1. Taraflar, doğal kaynaklar ve enerji hammadde potansiyellerinin araştırılmasına yönelik olarak bilimsel ve teknik işbirliği gerçekleştirilmesi yönünde istekli olduklarını belirtmişlerdir.

8.2. Türk Tarafı, Türk müteahhitlik ve müşavirlik firmalarının Tacikistan Cumhuriyeti'nde hidroelektrik santral ve elektrik iletim hatları inşaatları projelerine katılmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

8.3. Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü (TEMSAN), anahtar teslim esasına göre yeni hidroelektrik santral ve trafo merkezi yapımı ile mevcut olanların rehabilite edilmesi projelerinin gerçekleştirilmesi konularında Tacikistan firmaları ile işbirliğine hazır olduğunu belirtmiştir.

9. Müteahhitlik Hizmetleri Alanında İşbirliği

9.1. Taraflar, müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörlerinde Türk firmalarının Tacikistan'daki faaliyetlerinden duydukları memnuniyeti ifade ederek, Tacikistan'da önümüzdeki dönemde hayata geçirilecek projeler kapsamında Türk müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarının artan ölçüde yer almalarını teminen işbirliğinin geliştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

9.2. Taraflar, iki ülke arasındaki müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektöründe kurumsal bir işbirliği mekanizması oluşturulması yönündeki çalışmalarını hızlandırmaya karar vermişlerdir.

9.3. Taraflar, Türk firmalarının Tacikistan'da üstlendikleri projeler kapsamındaki sorunlarının karşılıklı diyalog yoluyla çözümlenmesi konusunda gerekli işbirliğinin sağlanması hususunda anlaşmışlardır.

10. Bankacılık ve Finans Alanında İşbirliği

10.1. Taraflar, Tacikistan Cumhuriyeti'nde faizsiz bankacılık metotlarının hayata geçirilmesi dahil olmak üzere; banka ürün çeşitliliğinin artırılması ve bankacılık alanında işlemlerin genişletilmesi amacıyla, uygulamalı desteğin verilmesi ve iki ülkenin yürürlükteki mevzuatlarına uygun olarak Tarafların topraklarında banka şubelerinin, iştiraklerin ve temsilciliklerin açılması hususunda mutabık kalmışlardır.

11. Ulaştırma Alanında İşbirliği

11.1. Taraflar, iki ülke arasındaki demiryolu taşımacılığının artırılması amacıyla, Tacikistan'ın da içinde yer aldığı Haydarpaşa-Almatı konteyner treni ortak demiryolu tarifesi oluşturmaya yönelik çalışmaların sürdürülmesi ve söz konusu trenin gidiş ve gelişlerinin dolu olarak sağlanması, trenin gümrükte beklemelerinin azaltılması, iki ülke arasında etkin bir bilgi akışının sağlanması konularında işbirliği imkânlarının araştırılması hususunda mutabakata varmışlardır.

11.2. Taraflar, sivil havacılık alanında işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla iki ülke havayolu şirketleri tarafından karşılıklı yolcu ve yük taşımacılığının artırılmasını destekleyeceklerdir. Bu amaçla Taraflar, iki ülke yetkili kurumları arasında görüşmelerin en kısa sürede başlatılması konusunda anlaşmışlardır.

11.3. Türk Tarafı, Tacikistan ile posta ve telekomünikasyon alanında işbirliğine hazır olduğunu belirtmiştir.

12. Tarım Alanında İşbirliği

12.1. Taraflar, tarım alanında işbirliğinin geliştirilmesi ve yatırımların artırılması amacıyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

- Türkiye'de uygulanan "Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı" kapsamında tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması konularında deneyim paylaşımı ve karşılıklı işbirliği yapılması,
- Türkiye'de yürütülmekte olan arazi toplulaştırma çalışmaları ve teknik detayları hakkında bilgi aktarılması,
- Hayvan hastalıkları ile mücadele, mücadele stratejilerinin geliştirilmesi, araştırma ve teşhis programlarının tartışılması, ilgili kuruluşlar arasında karşılıklı uzman değişimleri, bilgi paylaşımı konularında işbirliği yapılması,
- Yerli gen kaynaklarının muhafazasına ve biyoteknolojik gelişmeler ışığında hayvan ıslahı için hayvan tanımlama sistemleri ile soy kütüğü ve döl kontrolü gibi modern hayvancılık sistemlerinin kurulması konularında işbirliği yapılması,
- Tohumluk ticaretinin iki ülke arasında dengeli bir şekilde artırılması ve özel sektörler arasında tohumluk üretimi konusundaki Araştırma-Geliştirme çalışmalarında işbirliği yapılması,
- Su ürünleri alanında bilgi alışverişi, bilimsel ve teknik doküman paylaşımı, kısa süreli eğitimler ve karşılıklı uzman mübadelesi konularında işbirliği yapılması,
- Bitki sağlığı araştırmaları alanında işbirliği yapılması,

- Bitki koruma alanında işbirliği yapılması,
- Toprak-bitki besleme, iklim değişikliği ve tarımsal sulama konularında İzmir/Menemen Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi'nde (en az 10 kişi olmak şartıyla) ortak proje ve eğitimler düzenlenmesi,
- Pamuk, buğday ve genetik kaynakların korunması ile ilgili tecrübe, materyal ve uzman değişimi konularında işbirliği yapılması,
- Gıda güvenilirliği uygulamaları, genel hijyen koşulları, gıda güvenliği denetim prosedürleri konularında işbirliği yapılması.

13. Kültür ve Turizm Alanında İşbirliği

13.1. Taraflar, her iki ülkenin sosyal, kültürel, turistik ve tarihi zenginliklerinin karşılıklı tanıtımına yönelik kültür ve turizm faaliyetlerini geliştirici programlar hazırlanması konusunda işbirliğinin geliştirilmesini kararlaştırmışlardır.

Taraflar, bu amaç çerçevesinde yatırımcıların kültür ve turizm faaliyetlerine yönelik yatırımlara yönlendirilmesi ve işbirliğinin en üst düzeyde geliştirilmesi amacıyla mevcut imkânlardan azami ölçüde yararlanma hususunda anlaşmışlardır.

13.2. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti arasında Kültürel Değişim Programı üzerinde görüşmelerin hızlandırılması hususunda anlaşmışlardır.

13.3. Taraflar, karşılıklı kültürel etkinliklerde ortak katılımın sağlanması amacıyla sanatçı ve tiyatrocu gruplar değişiminin artırılması hususunda anlaşmışlardır.

14. Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Metroloji ve Uygunluk Değerlendirmesi

14.1. Türk Tarafı, İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) statüsünün Tacikistan tarafından onaylanması ve Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Tacikistan Standardizasyon, Belgelendirme, Metroloji ve Ticari Denetim Ajansı'nın (Tajikstandart) SMIIC'ne üye olması hususlarında gerekli çalışmaların yapılması konusunun değerlendirilmesini talep etmiştir.

14.2. Taraflar, Tajikstandart ile Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Metroloji Enstitüsü (UME) arasında aşağıdaki konularda işbirliği yapmayı kararlaştırmışlardır:

- İkili karşılaştırmalar,
- Personel değişimi,
- Metroloji cihazlarının geliştirilmesi,
- Ortak araştırma projeleri,
- Ortak toplantı ve konferanslar düzenlenmesi,
- İzlenebilirliğin sağlanması.

14.3. Taraflar, Tajikstandart ile Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) arasında akreditasyon alanında işbirliğinin tesis edilmesi hususunda anlaşmışlardır.

15. Çevre ve Şehircilik Alanında İşbirliği

15.1. Taraflar, sürdürülebilir kentsel gelişmeyi sağlamak amacıyla, mekansal planlama, kentsel gelişme, kentsel yenileme projeleri ve risk yönetimi konularında ilgili kurumlar arasında işbirliğini geliştirme ve deneyim paylaşımı hususlarında anlaşmışlardır.

15.2. Taraflar ayrıca aşağıdaki konularda işbirliği yapmak hususunda mutabakata varmışlardır:

- Proje yönetimi, teknik tecrübe değişimi ve mühendislik eğitimi,
- Sürdürülebilir kalkınmayı tesis etmek üzere, kentsel alanlarda yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak verimliliğin artırılması, binalarda enerji verimliliğinin artırılması, binalarda enerji performans değerlendirmesi, yerel mimari örneklerinin pasif tasarım özelliklerinin enerji verimliliği açısından yerinde uygulanması konusunda bilgi ve tecrübe paylaşımı, yenilenebilir enerjinin daha çok kullanılması ve geliştirilmesi alanlarında projeler üretilmesi ve ilgili kuruluşlar arasında işbirliğini geliştirmek üzere gerekli önlemlerin alınması,
- İklim değişikliği ile mücadele konusunda bilgi alışverişi ve ortak proje geliştirme imkanlarının araştırılması,
- Su ve toprak kirliliğinin önlenmesi ve su yönetimi konularında bilgi ve uzman paylaşımının sağlanması,
- Evsel, endüstriyel ve tarımsal kaynaklı kirliliği önlemek ve kontrol etmek amacıyla yapılabilecek projelerin ve modern teknolojilerin paylaşılması,
- Suyun tekrar kullanımını ve atıksu geri kazanımını sağlamak için uygulanan ileri arıtma teknolojileri konularında teknik işbirliğinin sağlanması,
- Kirlenmiş alanların tespiti, izlenmesi, arıtma metot ve tekniklerinin uygulanmasına yönelik işbirliğinin sağlanması,
- Atık yönetiminde tecrübelerin aktarılması.

16. Orman ve Su İşleri Alanında İşbirliği

16.1. Taraflar, ormanların ve su kaynaklarının korunması ile doğal kaynakların kullanımında sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

- Uluslararası ormancılık stratejilerine uyum sağlanması, uluslararası ve bölgesel platformda ortak hareket etme imkanlarının geliştirilmesi,
- Sürdürülebilir orman yönetiminde;
  - bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu ve restorasyonu,
  - ağaçlandırma, ağaç ve orman fidanlıkları ıslahı,
  - odun dışı orman ürünleri, ekosistem hizmetleri ve ekoturizm,
  - orman ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması,

- temiz hava ve su yönetimi,
- üretim mekanizasyonu,
- üretim ve koruma yolları,
- orman yangınları ve orman zararlıları ile mücadele,
- erozyon kontrolü,
- orman alanlarında kırsal kalkınma,
- ortak projelerde uluslararası finans kaynaklarından destek,
- araştırma ve uygulama projeleri ile eğitim konularında işbirliğinin geliştirilmesi,
- Çölleşmeyle mücadele, toprak koruma ve iyileştirme, mera ıslahı,
- Sel, taşkın ve çığ kontrolü,
- Nehir havzası koruma ve yönetim planlarının hazırlanması,
- Taşkın ve kuraklık yönetim planlarının hazırlanması,
- Av yönetimi ve yaban hayvanı üretimi,
- Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) kapsamında yürütülmekte olan korunan alanlarda ekoturizmin geliştirilmesi.

17. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanında İşbirliği

17.1. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Güvenliği Bakanlığı arasında 11 Ekim 2002 tarihinde imzalanan Ortak İşbirliği Anlaşması'nın önemini vurgulamış ve söz konusu anlaşmaya işlerlik kazandırılması konusunda mutabakata varmışlardır.

18. Eğitim Alanında İşbirliği

18.1. Taraflar, iki ülke arasında eğitim alanında kurulan işbirliğinden duydukları memnuniyeti ifade ederek, bu alandaki işbirliğinin daha da geliştirilmesi için ortak çaba göstermeye devam edeceklerini beyan etmiştir.

18.2. Türk Tarafı, iki ülke Milli Eğitim Bakanlıkları arasında 15-16 Şubat 2011 tarihinde gerçekleşen IV. Daimi Komisyon Toplantısında mutabakata varılan, Tacik tarafınca Duşanbe Türkiye Türkçesi Eğitim Öğretim Merkezi için bir bina tahsis edilmesi hususunun Tacikistan Tarafının imkanları ölçüsünde hayata geçirilmesi talebinde bulunmuştur.

18.3. Taraflar, Tacikistan Cumhuriyeti vatandaşlarının Türkiye Cumhuriyeti yüksek öğrenim kurumlarında eğitim kotalarının artırılması konusunu iki ülke mevzuatları çerçevesinde değerlendireceklerdir.

18.4. Taraflar, iki ülke yüksek öğrenim kurumları arasında öğrenci değişimi ve Tarafların ülkelerinde eğitim alanında düzenlenen seminer, konferans ve diğer etkinliklere öğrenci ve öğretim üyelerinin katılımı konularında yardımcı olacaklardır.

19. Sağlık Alanında İşbirliği

19.1. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı arasında Sağlık Alanında İşbirliği Anlaşması'nın hayata geçirilmesine dair Ortak Çalışma Komitesi üyelerinin onaylanması ve Anlaşmanın yerine getirilmesine yönelik Ortak Plan'ın hazırlanması hususunda anlaşmışlardır.

19.2. Taraflar, birinci basamak sağlık hizmetleri, bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıkların kontrol programları, kanser ve halkın sağlık güvenliği konularında tecrübe paylaşımının gerekli olduğu hususunda mutabık kalmışlardır.

19.3. Taraflar, merkezi hastane randevu sistemi kurulumu, elektronik sağlık kayıt sistemi oluşturulması, sağlık sektörüne özel uygulama yazılımlarının geliştirilmesi ve teletıp alanlarında işbirliği yapmaya karar vermişlerdir.

20. Teknik İşbirliği

20.1 Taraflar, Tacikistan'a yönelik tarım, sağlık, eğitim, çalışma ve sosyal güvenlik, su temini, bankacılık, sigorta, dış ticaret, vergi sistemi gibi alanlarda kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik projelerin gerçekleştirilmesi ve faaliyetlerin koordinasyonunun Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile Tacikistan Cumhuriyeti Ekonomik Kalkınma ve Ticaret Bakanlığınca sağlanacağını teyit etmişlerdir.

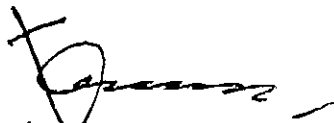
*

* *

Taraflar, Türkiye – Tacikistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu Dokuzuncu Dönem Toplantısının Duşanbe'de yapılmasını kararlaştırmışlardır. Toplantının kesin tarihi diplomatik kanallardan belirlenecektir.

30 Kasım 2012 tarihinde Ankara'da Türkçe ve Rusça eşit derecede geçerli ikişer orijinal nüsha olarak imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**İdris Naim Şahin
İçişleri Bakanı**

**TACİKİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**Şarif Rahimzoda
Ekonomik Kalkınma ve Ticaret
Bakanı**